

Tas Patweeschu lauschu draugs.

1837. 18. Wewr.

7ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Nihges. Nihges rahts irr islaiduse sawadu grahmata no 14tas Janw., ar kurren fluddina, zif ta galwas-nauda lihds ar tahm zittahm dohschanahm isnessischoht, ko par scho gaddu wisseem wihrischkeem effoht ja-makfa, kas pee Nihges likkabs peerakstitees. — Katram, kas peerakstihes ammatneeku woi birgeru rullé, ja-dohd 22 rubli kapp., ja tam arri nahkabs to nekrushchu-naudu lihds makfah; bet tik 14 rubl., ja schi dohschana tam ne peekriht. Darba-wihru rullé eerakstiteem ja-makfa 12 rubl., ja ta nekrushchu nauda lihds ja-dohd; un bes tahs tikween 9 rubl. un 50 kap. Mamma-un deenest-zilwekeem ja-makfa, ar nekrushchu naudu kohpâ, 7 rubl. un bes tahs tik 5 rubl. — Ar strahpehm grahmata arri deesgan apdrauda ne ween tohs paschus, kas kawetohs few tohs jaunus dseltenus galwas-numberus eemiht, bet arri tohs fainneekus, kas sawâs mahjâs tahdus laudis turretu. — Bet kristigi laudis ne gaidihs wis us strahpi, bet sinnahs, ka stahw rakstihes: "Dohdeet Keiseram, kas Keiseram peederr; un Deewam, kas Deewam peederr." (Matt. 22, 21.)

Is Bahdenes walsts, Wahzsemmé. Tur scho gaddu arri skaidri parahdijahs, ko zittâs mallâs fenn jau sinn, ka gay dauds fuhds pahr nabbadsibu un deedelneeki ifdeen pa leeleem barreem apfahrt skraida, bet ka tatschu mas to zilweku irr, kas ihsten irr nabbagi. — Bija tur schziss tik mihligi un gudri preeksch nabbageem gahdaht, ka winneem ifdeen kahdu wesseligu un gahrdu suppi iswahrija un ka kars tik par pahri grascheem jau labbi warreja pa-ehstees; bet nu jau atkal bija beiget ar tahdu gahdaschanu; — jo arri tur nabbageem ne gribbabs pehz suppes, bet pehz naudas, ka few koffi un brandwihnu warroht pirft.

Is Londones. Janwar-mehnesi tur seels pulks lauschu ar sawadu fehrgu irr aisgahjuschi; pirmâ neddelâ 284 zilweki, ohtrâ 477, treschâ 871 un zettortâ 860, ta ka pee glabbaschanas dascham mahzitajam diweem zitteem bija ja-nahf palihgâ, ka daschâ kapsehrâ eeksch trim neddetahm wairak zilweku

glabbaja, ne fà wiffà puff-gaddà preefsch tahm, un fa pa zittahm kapfehthalm ar lihkeem pahri stundas bija kawetees, jo kappu razzeji ar rakschanu ne mas ne warreja gallà flucht.

Is Konstantinopeles, Turku semmes wiffleelakas pilsfeh tas. Turku Keisers ne fenn eefsch Turku basnijahm grahmatu lifke preefschà lassih, zaur furru pawehleja, ar zil garru bahrsdu un uhsu katram ustizzamam Turkam us preefschu buhschoht dshwoht. Zil peeZ tulli garrumà waijaga bahrsdahn buht un uhsahm ne dauds garrakahm pahr azzu wirsmatteem. Nabbagi Turki lihds schim tizzeja: jo gudraks kahds wihrs effoht, jo garraka winnam augoht bahrsda, jo drohschaks pais, jo garraka uhsa; tapeh; taggad zaur scho jaunu likkumu palikke gaufschi behdigi, dohmadami: nu jau effoht pagallam ar winneem wisseem; nu wairs ne weens no winneem ne buhschoht drohschs, nedf gudrs, nedf swehts. Bet fo lihds wiannu behdas? Balbeereem peefazzih, lai katram, kam bahrsda woi uhsa garraka, ne fà likkums nospreesch, to pa-ihfina. Ne fenn gaddijahs, fa Wejs Turkis leedsahs un balbeeram ne gribbeja pataut winna mihtu bahrsdu nogreest, fazzidams, fo Deews winnam effoht dewis, to Keisers winnam ne warroht atraut. Bet balbeers lohti gudrs winnam atbildeja: galwu tew Deews arri dewis un, sinnam, tatschu Keiseram arri wakkà, tew to list nozirst. Schee wahrdi wihrum tà gahje pee firds, fa tuhlin peefehdahs un lehnà prahtà few bahrsdu lifke nogreest.

• **Tahs ihfas sinas par muhsu pafauli jeb semmi Gtais gabbals.**

Kad kammoli weenà rohka nemm un to stary diweem pirksteem turra, fà darra, kad deegu tinn, un kad tad to kammoli ar ohtras rohkas pirksteem rinki aplahrt greesch, tad tas kammola widdus, no weena pirksta us ohtru, stary furreem prohti to turra, to leelaku rinki mettih. Un kad schè paschà widdu strihpu wiff-aplahrt eet, rinkis irr, par ta kammola widdus strihpu welf, tad scho strihpu, furra tadeht, fa wiffaplahrt jeb rinki warr nosaukt. — Kad schim widdus-rinkim lihdsàs us weenas woi us ohtras puffes, weenam woi ohtram pirkstam, kas to kammoli turra, tuwaku, rinkus apfahrt welf, tad schee rinki masaki iskritih, ne fà tas irr, kas pahr paschu widdu irr, un jo tuwaku schee rinki teem pirkstu galleem, jo masaki tee buhs. Appaksch pascheem pirkstu galleem, fur kammols apfahrt greeschahs, schee rinki ihsten masi, un tur paschà widdu itt ne kahda rinku strihpa wairs, bet tif weena weetina, fà putraimitis jeb addatas zauruminsch. Tahdas weetinas warr par kammola galleem faukt. Kad nu atfal rinku strihpas welf, tà, fa tahs krustam pahri pahr to widdus-rinki un tad pahr teem abbeem galleem eet, tad tahs strihpas tur, fur tee galli irr, schkehrsam weena pahr ohtru buhs, un schahs strihpas tohs kammola gallinus tà nosihmehs, fa tohs, kad kammoli no pirksteem ahra nemm, ar azzim warrehs redseht. — Sweedi bumbu jeb bohsele garr semmi, woi pahr kahdu galdu, tad ta tezzehs rinki greehdamees, un tas buhs ar to tàpat, fa ar kammoli, fà stary pirksteem turra un aplahrt greesch. Tur buhs widdus-rinkis; tas irr ta weeta wiff-apfahrt, kas, tai tekkoh, fà rittena lohfs, pee semmes woi galda peekerrahs. Tur buhs arri diwi gallini, ap furreem ta bumba jeb bohsele, fà rittens ap farwu affi greeschahs. Un fà us kammoli, tàpat arri warr us scho wiffadas rinku

Strihpas wilkt un gallinus nosihmeht. — Muhfu semme irr appata fà bumba jeb
 bohsele, warr arri fazzih, fà kammols. Un ta rinke greesdamees teff, fà to lassijufchi.
 Kad nu muhfu semme tahda appata un tà teff, tad tai arri tahds widdus-
 rinkis. Scho rinke gan ar azzim ne reds, bet to dohmàs apfahrt ja welf. Scho rinke
 fauz par ekwator. Tapat arri diwi galli, un schee no ta widdus-rinke weenà tah-
 tumà, un tohs fauz par poleem, un weenu par seemeta-gallu jeb poli un
 ohtru par prett-seemeta gallu jeb poli. Zaur semmi zauri, no weena pola
 us ohtru, welf atkal taifnu strihpu dohmàs zauri, un scho fauz par semmes-affi.
 Das widdus-rinkis, jeb ekwator, dalla muhfu semmi eefsch diweem leekeem lihdsi-
 geem gabbaleem, jeb eefsch diwahm lihdsigahm puffedem, no kurrahm to, kas us see-
 meli stahw, to seemeta, un to ohtru to prett-seemeta-puffi fauz. Kad widdus-rin-
 kim, jeb ekwatorim lihdsàs weenu zittu rinke welf, un prohti pahrt to weetu, kas
 ihsten appakfch faules stahw, kad mums ta garraka deena, un kad tapat us ohtras
 puffes pahrt to weetu rinke strihpu taifa, kur faule itt wirfù stahw, kad mums ta ih-
 faka deena, tad dabbu diwus rinkus, kas abbi weenà tahumà no ekwatora, un
 no scheem fakka, ka tee atpakkat-greeschanas rinke, tapehz, ka isskat-
 tahs, ka faule, kad us weenu no scheem rinkeem nahkusi, atkal atpakkat greeschahs.
 Kattrà no schahm rinke-strihpahm, no ekwatora drufku pahrt 350 juhdschm
 stahw, un wiffam schim semmes-widduzim, prohti starp abbeem atpakkat-
 greeschanas rinkeem, to wahrdu karstu semmes-johstu dohd, tapehz, ka
 faule, weenumehr pahrt scho widduzi staigadama, to tahdu karstu padarra, fà
 zittus ne. Deenas un naktis tur wiffur arweenu gan drihs weenà garrumà. Kad
 tahdà paschà tahumà no kattrà semmes-galla jeb pola rinke welf, tà ka tee sem-
 mes galli jeb poli paschà widdu pahrt scheem rinkeem, tad dabbu diwus rinkus,
 kurrus par semmes-galla jeb pola rinkeem fauz. Tahs starpas starp
 scheem un teem atpakkat-greeschanas rinkeem to wahrdu mehrenas joh-
 stas dabbutufschas, tapehz, ka sche ne wiffai aufsti, ne wiffai karsti, bet meh-
 rens aufstums un mehrens karstums. Schè pat diwi reisi par gaddu deenas un nak-
 tis weenà garrumà, un puff-gaddà deenas, un puff-gaddà naktis garrakas, un tà,
 ka jo tahstaku kahda weeta us semmes-galla puffi stahw, jo garrakas deenas un
 ihfakas naktis ween reisi, un jo garrakas naktis un ihfakas deenas ohtru reisi. Tee
 semmes-gabbali, kas ap poleem lihds polu-rinkeem par aufstahm semmes
 johstahm nosaufkti, tapehz, ka tur allasch aufstums, un tà, fà jo tuwaku pee po-
 leem teef, jo aufstaks gais tur irr, un polu tuwumà tik aufsts irr, ka ne kahds zil-
 weks tur wairs warr dshwoht. Leddus un sneegs tur arweenu. Ja kahds zilweks
 us scheem pascheem semmes galleem tiftu, — bet ne weens tur wehl naw tizzis, tahs
 leelas falnas deht, kas tur allasch irr — tad tahds redsetu puff-gaddu fauli rinke ap
 pasfauli, bet ihsten semmu, itt fà ta stahw, kad nu fà uslehkusi, apfahrt eijohrt, un
 puff-gaddu wiafch to ne pawiffam ne redsetu. Bet kad nu tur ne weens wehl bijis
 un to redsejis, tad taf sinnam, ka tas tà irr, un laudis, kas winn' puff' polu-rin-
 keem bijufchi, to redsejufchi, ka tur waffaras laikà faule eefsch dauds deenahm ar
 weenu bij redsama, tà ka, kad bij uslehkusi, schinnù laikà ne nolehze, bet rinke wiff-
 apfahrt gabja, un ka atkal seemas laikà eefsch dauds deenahm ne pawiffam ne us-

nahje. — Kad dohmâs strihpas ap semmi tà well, ka schahs eet pahr teem semmes-galleem jeb poleem, tad schee arri riiki buhs. Schohs fauz par puff-deenas rinkeem jeb meridiâneem, un tohs tapehz par puff-deenas rinkeem fauz, ka wiffâs tannîs weetâs, pahr kurrâhm weena no tahdahm strihpahm eet, puff-deena irr, kad faule us scha rinka stahw.g.

Pirmâ mihlâ drikketajs maldijahs, ohtrâ fleijâ likdams to leeku wahrdu: "weh-minu," fur waijadseja buht: "weh-minu." — Mihlas usminna irr: Dahrfa woi mescha kohlâ.

S l u d d i n a s c h a n a.

Nahkofchâ nebdelâ jau itweens warrehs dabbuht gattawu tahs ohtras sehjas ohtru fauju no muhsu grammatinahm, ko fauz: "Deewa wahrdu mihtotajeem. — Schiani faujâ atrehdahs eefschâ I. No spreddikeem un zittahm lihdsibahm: 1.) Lu-tera spreddikis pahr Jesus lihdsibu no sehjeia, 2.) spreddikis no strahdneekeem wihna kalna, un 3.) wahrdi, ko kahds Kurseemmes mahzitajs no altara teizis, kad Gtâ Janwar W. S****s basnizu bija eefwehtijuschî; II. No swehtigahm apdohmaschanahm atkal zitti wahrdi, ko Luters, pee galba buhdams, fazzijis, un prohti: par swehtu kristibu, par bikti, par swehtu walkarinu un par kristigu basnizu un draudsi; un III. No stahsteem par to, kas tizzibas deht pafaulê notiffe, atkal dauds mas sinas, kâ muhsu laiks missonaru un bihbeles beedribas fawu darbu strahdajuschas. — Leels preeks muhsu lassita-jeem buhs, tē arri sinu atrehdoh, kâ taggad muhsu mallâs, wiffwairaf Widsemme, ar bihbeles beedribahm eet. — No muhsu pirmas sehjas taggad katru fauju par 10 fap. sudr. warr dabbuht.

Sinna, jif naudas 17. Wewrar-mehn. deenâ 1837. eefsch Nihges maksaja par daschahm prezzehm.

War	Maksaja:	Sudr. naudâ. Rb. K.	Par	Maksaja:	Sudr. naudâ. Rb. K.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 20	1	pohdu (20 mahrzineem) wafku =	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka = = = = =	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 90	—	sweesta = = = = =	2 —
—	ausu = = = = =	— 70	—	dselses = = = = =	— 65
—	firnu = = = = =	1 50	—	linnu, krohna = = = = =	2 10
—	rupju rudsu = miltu = = =	1 15	—	brakka = = = = =	2 —
—	bihdeletu rudsu = miltu = =	1 50	—	fannepu = = = = =	— 80
—	bihdeletu kweeschu = miltu =	2 20	—	schkichtu appinu = = = =	2 50
—	meeschu = putrainu = = =	1 50	—	neschkichtu jeb prezzes appinu	1 50
—	eefala = = = = =	1 10	—	muzzu silku, eglu muzzâ = =	6 50
—	linnu = sehklas = = = = =	2 50	—	lasdu muzzâ = = = = =	6 75
—	fannepu = sehklas = = = = =	1 50	—	smalkas fahls = = = = =	4 30
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls = = =	4 50
barrotu	weherschu galku, pa pohdu =	1 —	—	wahiti brandwihna, puffdegga =	7 —
				diwdegga =	8 50

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 359 kapeikeem warra naudas.

Drihw drikketh. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. C. E. Napierky.